

6. Odpoveď ministra životného prostredia Slovenskej republiky J. Budaja na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky F. Kuffu podanú 23. septembra 2021 vo veci regulácie početnosti medveďa hnedého

**MINISTERSTVO
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Ján Budaj

*minister životného prostredia
Slovenskej republiky*

KANCELÁRIA PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zaevidovania:		
25 -10- 2021		
Číslo spisu. <i>PREDs-238-1/2021</i>		
Listy: <i>2/-</i>	Prílohy: <i>0/-</i>	
RZ	ZH	LU

Bratislava ~~22~~. októbra 2021
Číslo: 51819/2021

Vážený pán poslanec,

dňa 23. septembra 2021 bola na Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky doručená Vaša interpelácia vo veci regulácie početnosti medveďa hnedého. Interpeláciu mi pod číslom PREDs-238/2021 postúpil predseda Národnej rady Slovenskej republiky.

- 1. V prípade, ak sa nejedná o zanedbanie povinnosti pri regulácii početnosti medveďa, dovoľím si Vás požiadať o výklad zákona tak, aby verejnosť bola správne informovaná, či v je súčasnosti, a v nedávnej minulosti bolo možné na území Slovenskej republiky realizovať reguláciu početnosti medveďa hnedého aj iným spôsobom ako zriadeným Zásahovým tímom, ktorý podľa ich vyjadrenia len eutanazuje niektoré synantropné jedince?**

Medveď hnedý je v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 543/2002 Z. z.“) chránený živočích. Zákonodarca v § 35 zákona č. 543/2002 Z. z. stanovuje činnosti, ktoré sú vo vzťahu k chráneným živočíchom zakázané a súčasne v § 40 zákona č. 543/2002 Z. z. taxatívne stanovuje podmienky, za ktorých splnenia môže príslušný orgán štátnej správy povoliť výnimku z týchto zákazov.

Právna úprava obsiahnutá v § 40 zákona č. 543/2002 Z. z. transponuje požiadavky smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (ďalej len „smernica o biotopoch“). Na základe prílohy č. IV uvedenej smernice o biotopoch, je medveď hnedý zaradený medzi živočíšne druhy, o ktoré má spoločnosť záujem a ktoré si vyžadujú prísnu ochranu. **Pojem regulačný lov chránených živočíchov zákon č. 543/2002 Z. z. nepozná, a teda v Slovenskej republike nie je možné povoliť výnimku z druhovej ochrany výlučne za takýmto účelom. Uvedená skutočnosť**

vyplýva aj zo záväzkov Slovenskej republiky voči Rade európskych spoločenstiev a je potvrdená rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10Sžp/2/2013 zo dňa 17.07.2013.

V minulosti (pred rokom 2019) bolo usmrcovanie synantropných jedincov medveďa hnedého realizované prostredníctvom poľovních združení, a to na základe povolenia výnimiek z druhovej ochrany v zmysle § 35 a § 40 zákona č. 543/2002 Z. z. Tento spôsob sa však ukázal ako neefektívny, a to najmä vzhľadom na nasledovné skutočnosti:

Povolenie výnimky z druhovej ochrany predstavoval častokrát značne zdĺhavý administratívny proces, a to aj vzhľadom na skutočnosť, že tento proces bol napádaný občianskymi združeniami, o čom svedčí aj skutočnosť, že Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) od roku 2012 viedlo v predmetnej súvislosti zhruba 160 súdnych sporov. **Usmrcovanie synantropných jedincov medveďa hnedého realizované prostredníctvom poľovních združení bolo neefektívne, zdĺhavé a častokrát nedochádzalo k usmrcovaniu problémových jedincov. Odstrel synantropných jedincov tejto šelmy prostredníctvom výkonu práva poľovníctva nemohol byť realizovaný v intravilánoch miest a obcí, čo následne spôsobovalo to, že nedochádzalo k usmrcovaniu výlučne synantropných jedincov tejto šelmy. Tým pádom neboli eliminované problémové jedince, ale lov bol založený na náhodnom odstrele na vnadisku; aj na lokalitách, kde bol odstrel realizovaný prakticky každoročne – napr. oblasť Pol'any – sa tento neprejavil znížením počtu konfliktných prípadov.**

Ďalej si dovoľujem uviesť, že Štátna ochrana prírody SR eviduje v rokoch 2000 – 2020 priemerne 3 útoky medveďa na človeka ročne, aj tie sa spravidla končia len oštrením, prípadne krátkou hospitalizáciou obete. Okrem tohto roku, kde s poľutovaním musím uviesť jedno úmrtie človeka po útoku medveďa. **Pri väčšine útokov ide o prekvapené jedince medveďa hnedého v bezprostrednej blízkosti ľudí, ktoré na prekročení kritickú vzdialenosť reagujú defenzívnym útokom. Práve za účelom odstránenia vyššie uvedených problémov a operatívneho riešenia nebezpečných stretov medveďa hnedého a človeka vznikol v roku 2014 pod vedením Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky Zásahový tím pre medveďa hnedého.** Zásahový tím zabezpečuje monitoring medveďa hnedého a cez realizáciu a uplatňovanie preventívnych opatrení zo strany zodpovedných subjektov (napr. riešenie nezabezpečených kontajnerov, krmovísk) zamedzuje nežiaducim stretom medveďa s človekom. Pri zásahoch sa dôsledne využíva najprv plašenie jedincov vyskytujúcich sa v blízkosti sídiel, s aplikáciou optických a akustických efektov, paintbalových a gumových striel a pod. V prípadoch, keď tieto opatrenia nezmenia správanie monitorovaného medveďa, realizuje sa eliminácia týchto „neprispôsobivých jedincov“ a to imobilizáciou a následnou eutanáziou.

Je potrebné zdôrazniť, že z medvedej populácie je potrebné odstrániť iba problémové jedince, ktoré spôsobujú škody a stávajú sa pre ľudí nebezpečnými, navyše svoje správanie výchovou prenášajú aj na ďalšie generácie. Zároveň je potrebné neustále vzdelávať a vychovávať občanov žijúcich na území s výskytom medveďa, aby svojim správaním (zabezpečený komunálny odpad, zákaz vnadenia v poľovníckych zariadeniach v

blízkosti intravilánu, zmena osevných postupov poľnohospodárskych plodín atraktívnych pre medvede) minimalizovali ľahko dostupné zdroje potravy v areály rozšírenia druhu.

Zásahový tím pre medveďa hnedého zo Štátnej ochrany prírody SR pri každej príležitosti žiada občanov, aby ho nezabúdali kontaktovať, ak sú svedkami medvedej aktivity pri ľudských obydlkoch. Opakovane sa totiž stáva, že občania sa s postrehmi obracajú prioritne na iné miesta – napríklad na médiá, či sociálne siete. Zásahový tím vznikol, aby sa predchádzalo možným konfliktným situáciám a škodám, spôsobených medveďom hnedým. Uvedený tím však nemôže riešiť situácie, o ktorých nemá vedomosť. Ministerstvo preto požiadalo zástupcov samospráv a širokú verejnosť, aby všetky strety okamžite ohlasovali na linku **0903 201 879**, prípadne na email zasahovytim@sopsr.sk.

2. Sú zákony a rozhodnutia súdov skutočne nastavené v neprospech súkromného práva vlastníckeho a v neprospech ústavou garantovanej ochrany života, zdravia a majetku občana?

Všeobecne záväzné právne predpisy na úseku ochrany prírody a krajiny **nie sú nastavené** v neprospech vlastníckeho práva alebo v rozpore s ústavou garantovanou ochranou života, zdravia a majetku občana. Hodnotenie rozhodnutí súdov nespadá do pôsobnosti ministerstva.

V nadväznosti na Vami uvedenú judikatúru bližšie nešpecifikovaného súdu, ktorá sa týka výkonu práva poľovníctva, a na ktorú Vašou otázkou zjavne nadväzujete, ministerstvo uvádza nasledovné:

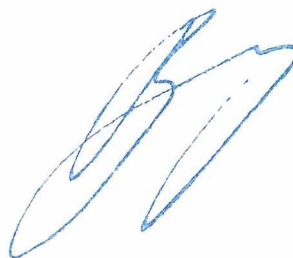
V zmysle ustálenej judikatúry najvyšších súdnych autorít Slovenskej a Českej republiky (ako napr. sp. zn. PL. ÚS 19/09, sp. zn. 6S/13/2014 alebo sp. zn. I. ÚS 198/95) verejný záujem je taký záujem, ktorý je možno označiť ako všeobecne prospešný záujem, t. j. záujem, ktorý je širší ako záujem súkromný alebo záujem kolektívny. Na základe vyššie uvedeného má ministerstvo za to, že záujmy jednotlivca alebo istého kolektívu ľudí, t. j. záujmy súkromné alebo kolektívne, nemôžu byť nadradované nad záujmy ochrany prírody a krajiny, ktoré je nevyhnutné považovať za záujmy verejné. Výkon práva poľovníctva, a to najmä starostlivosť o zver a jej reguláciu, taktiež možno považovať za činnosť vykonávanú vo verejnom záujme, avšak túto činnosť je možné vykonávať tak, aby negatívne nezasahovala do záujmov ochrany prírody a krajiny. Na danom mieste treba zdôrazniť, že prípadný záujem jednotlivca alebo skupiny ľudí realizovať predmetnú činnosť v rozpore so záujmami ochrany prírody a krajiny, t. j. spôsobom, ktorý je zákonom zakázaný, a teda primárne v najprísnejšie chránených územiach a zakázaným spôsobom vo vzťahu k chráneným alebo vybraným živočíchom, nemôže byť nadradovaný nad verejný záujem spoločnosti na ochrane prírody a krajiny.

Jedným z hlavných záujmov zákonodarcu v rámci ochrany prírody a krajiny je snaha o zachovanie živočíchov na miestach ich prirodzeného výskytu, a to aj za cenu možného konfliktu s ľudskými činnosťami. Vzhľadom na to, že v rámci druhej ochrany v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. sú niektoré činnosti vo vzťahu k chráneným alebo určeným živočíchom pod hrozbou sankcie zakázané (ako napr. úmyselne plašenie alebo usmrcovanie), a teda osoby, ktoré s nimi prichádzajú do kontaktu, musia ich správanie tolerovať, a to aj

vtedy, ak im vzniká majetková ujma. **Za účelom kompenzovania prípadne poškodených osôb zákonodarca v ôsmej časti zákona č. 543/2002 Z. z. zavádza inštitút náhrady škôd spôsobenej určenými živočíchmi, ktorého účelom je kompenzovať škodu spôsobenú týmito živočíchmi, a to v čo najväčšom možnom rozsahu.**

Zámerom envirorezortu je eliminovať a predchádzať akýmkoľvek škodám na živote a zdraví ľudí, ktoré by mohli vzniknúť v dôsledku nebezpečných stretov človeka a medveďa hnedého. Opäť zdôrazňujem: aj z uvedeného dôvodu bol zriadený Zásahový tím pre medveďa hnedého, ktorý problémových jedincov dôsledne monitoruje a v prípade, ak vykazujú známky značnej synantropizácie, týchto jedincov odstraňuje z populácie. V prípade jedincov tejto šelmy, ktoré nie sú synantropné, ministerstvo a Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky zabezpečuje občanom environmentálnu výchovu, a to aj v tom smere, aby disponovali poznatkami ako sa nebezpečným stretom s touto vo voľnej prírode veľmi plachou šelmou vyhnúť alebo ako postupovať v prípade stretu. Taktiež treba zdôrazniť, že štát zodpovedá za zákonom č. 543/2002 Z. z. stanovených podmienok za škodu spôsobenú určeným živočíchom aj na zdraví a živote ľudí.

S úctou

Vážený pán
Filip Kuffa
poslanec
Národná rada Slovenskej republiky
Bratislava

Na vedomie:
Vážený pán
Boris Kollár
predseda
Národná rada Slovenskej republiky
Bratislava